

Etika v znanstvenem raziskovanju

Izhodišča in načela

Izhodišča etike znanstvenega raziskovanja

- ▶ Etiko definiramo kot norme s katerimi ločimo sprejemljivo in nesprejemljivo ravnanje.
- ▶ Etika v znanosti spodbuja razumno ravnanje in učinkovito sodelovanje med posamezniki. Etične norme lahko pomagajo pri usklajevanju dejanj ali dejavnosti in vzpostavljanju zaupanja v javnosti.

THERE IS
NO RIGHT WAY
TO DO
A WRONG THING.

Standardi etike v znanstvenem raziskovanju

- ▶ Stroke, ki v svoje znanstveno raziskovanje vključujejo osebe, morajo posebej spoštovati etična načela in poskrbeti za zavarovanje udeležencev.
- ▶ Ne škodimo, ampak raje koristimo. *DO NO HARM – DO GOOD*
- ▶ Potrebno je skrbno pretehtati škodljive učinke načinov zbiranja podatkov.
- ▶ Komisije za etična vprašanja.

1. *Odgovornost – spodbujanje socialnega dobrega in preprečevanje ali zmanjšanje socialne škode*
2. *Strokovnost – dobro poznavanje področja raziskave in raziskovalnega postopka ter etičnih načel; ustrezna interpretacija dobljenih rezultatov*
3. *Zaupnost – zaščita zaupnih podatkov*
4. *Privolitev – vsak sodelujoči v raziskavi mora dati osebno soglasje*
5. *Prikrivanje in varanje - seznaniti je potrebno z vsemi vidiki raziskave*
6. *Zaščita udeležencev – spoštovanje oseb in njihove identitete*

Etična načela

Etična načela – dopolnitev

- ▶ Odkritost in poštenost
- ▶ Informacija o raziskavi (vsi vidiki)
- ▶ Spoštovanje posameznikove svobode pri odločanju za sodelovanje
- ▶ Uporaba ustreznih raziskovalnih postopkov
- ▶ Odklonitev etično sporne raziskave

- ▶ Podatki o posameznikih, pridobljeni z opazovanjem na javnih mestih, so tajnost
- ▶ Za etičnost raziskav študentov, praktikantov so odgovorni mentorji, učitelji....
- ▶ Opazovanje v zasebnih prostorih lahko poteka le s privolitvijo vključenih
- ▶ Pridobljene podatke lahko uporabljamo samo za namene dotične raziskave

Še nekaj priporočil

1. Družbeni – znanstveno spoznanje je sprejeto, ko jo prizna večina znanstvene skupnosti (vpliv politike)
2. Finančni – zahtevnost raziskav pomembno vpliva na višino stroškov raziskave (poenostavljanje, tekmovalnost)
3. Konzervativnost – raziskovanje preverjenih dejstev (intelektualna ozkost)

Dejavniki kršitve etičnih načel

